

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

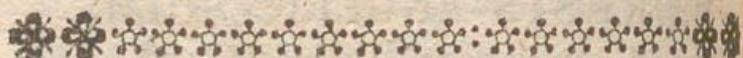
Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1699

Decas VII. Ab anno 260. ad annum 270.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64743](#)

DECAS VII.

Ab anno 260. ad annum 270.

261. **S**i x^tus Papa Diaconis ac Sub-Dia-

conis stipatus Romæ occiditur.
Post hunc evocatus ab Imperatore Lauren-
tius Ecclesiæ bona , cuius ipse Oeconomus
erat, tradere jubetur , sed ea illico in pau-
peres effundit , ac pro thesauris inopum
turbam ad Palatium deducit ; rabie igitur
efferatus Valerianus duplicitè igne ac-
census furoris, & avaritiæ , martyrem sub-
iectis prunis in craticulâ torrii jubet, in
qua cum aversâ corporis parte ustulatus
effet, petuit in adversam converti, ut tota
ejus caro edulis effet. Fortitudine tantâ
omnibus spectantibus ingens admiratio,
quibusdam etiam fidei æstimatio & cupi-
ditas injecta est.

Passa eodem tempore S. Eugenia : fusò
pro Christo & fide sanguine , quām Patre
Philippo Praefecto Augustali illustrior.

Sixto successit in Pontificatu Dionysius
Atheniensis vir magnæ pietatis & funestis
illis temporibus sede Pontificiâ dignissi-
mus.

S. Cyprianus ad Martyrium revocatus est, quod tantisper declinavit, ut id Carthaginem subiret, & Ecclesiam suam suo sanguine tingeret. Capite truncatus est a milite, cui viginti aureos dari jussit.

*(262.) Scythæ per totum Romanum Imperium volitantes innumerabilem prædam colligunt, Trapezuntem diripiunt, Chalcedonem occupant, Nicæam & Nicomediam accendunt, Dianæ etiam Ephesinæ templum inflammand. Valerianus ergo diu tergiversatus in Bithyniam pergit ad eam tutandam, sed Spectator tantum fuit ingentium calamitatum. Hinc pergit in Orientem contra Saporem, quem muneribus ac pecuniâ placare conatus est, sed ab eo captus & mancipii instar vilissimi habitus, ac demum, cum non ut captivus, sed ut desperatus loquitur, ejusdem Saporis jussu vivus excoriatus, atque salitus est. Testantur Aurelius Victor & Eutropius, quamdiu Valerianus vixit captivus, Saporem eo incurvato, quasi suppedaneo usum subsellio, equum concendere consueuisse. Ultione hac profectò dignus erat, qui toties Christi Religionem pendibus conculcaverat.

Hæc cùm audivisset Gallienus, licet de liciis immersus, tanti mali non saporem

sed Deum agnovit auctorem, patris sui se-
verum & justum ultorem. Quare finem
posuit persecutioni Christianorum, ne
profusus sanguis in ejus caput majorem
calamitatem refunderet.

Extincto Valeriano Macrianus dux col-
lecto exercitu, cui cum Balista præterat,
Imperium usurpavit magno Gallieni con-
temptu ignavissimam & luxuriosissimam
vitam Romæ agentis. Tunc etiam simul
triginta Tyranni caput extulerunt, Au-
reolus in Illyrico, Valens in Achaja, Piso
in Thessalia, Æmilianus in Ægypto, Post-
humus in Galliis, & alii alibi, a militibus
suis oblatum sumpserunt Imperium. Qui
tamen inutiles Gallieno non fuerunt. Ode-
natus enim decurio aut Princeps Palmy-
renorum, regio assumpto nomine, cum
Zenobia uxore virilis animi fœminâ, &
cum filiis Herode, Herenniano & Timo-
lao, collecto exercitu Saporem vicit, vi-
ctumque Cesiphontem usq; infecutus est.
Vir ad bella natus, & venandis hostibus af-
suetus cum uxore sua bellicosissimâ & in
qua forma cum robore decertabat.

* (263.) * Devicto Sapore Odenatus
in Macrianum movet, qui cum filiis Ma-
criano & Quietō adversus Gallienum re-
bellavit, sed Quietum tantum reperit
eum.

eumque interemit. Balista quoque qui Macriano auctor fuerat tyrannidis in agro apud Daphnem, ubi privatus degebat, à quodam gregario milite Odenati interemptus est.

Macrianus cum filio Macriano movens adversus Aureolum ab ejus Duce Domitiano superatus & cœsus est.

Regillianus qui à Mœsis purpuram induere compulsus erat, ab eisdem, ne Gallienum vindicem severum experirentur, interemptus est.

Saturninus a suis militibus, à quibus Princeps creatus est, occiditur.

Æmilianus Victus à Theodoto Gallieni Duce in carcere ut graffator strangulatus est.

Posthumus à Gallieno & Aureolo (quorum Gallienus initâ pace militem suum conjunxerat) vietus est, sed & Gallienus in eo bello sagittâ vulneratus, neuter tamen tunc occubuit; sed Posthumus cum septem annis fortissimè Galliis præfuiisset, una cum filio à rebelli Lolliano trucidatus est.

Lollianus cœsus à Victorino est, quem consortem Imperii Posthumus fecerat, & ejus auxilio Gallienum retuderat.

Victorinus occisus est Agrippinæ ab Aetua-

Aetuario quodam, cuius uxorem stupraverat, cum in eo nihil praeter castimoniā desideraretur. Mater ejus Victoria, seu Victoria, *Mater Castrorum dicta*, statim Victorinum Juniores suum nepotem Cæsarem creavit, mox à militibus interfectum, & eodem tumulo cum Patre inclusum. Cum ergo Victoria Augusta tantæ se moli imparem videret, primò selegit Marium olim fabrum ferrarium, virum ex imii roboris, qui tantum triduo imperavit. Secundò Pesuvium sive Pinesuvium Tetricum, cuius & filium Cæsarem dixit, qui mox ambo sponte Aureliano Principi se submiserunt, & bellum civile Gallicum sine sanguine finitum est.

Floruit interim Oriens sub Odenato: qui etiam Gallieno charus erat, ab eoque propter egregia facinora dictus Augustus, Saporis metuendus. Sed perfidiosè à suo consobrino Mœonio etiam hic interfecitus est, cum filio suo Herode, quem Zenobia ex alia conjugé natum, filiis suis Herenniano & Timolao prælatum ægrè videbat, unde etiam cum Mœonio conspirasse creditur contra Adonatum mariatum suum. Sed & Mœonius per errorem à militibus suis dictus Imperator ob luxuriam brevi ab eisdem sublatus est. Post quem

quem Zenobia suscepit Imperium & dignam se eo præbuit, Ptolomæorum, & Cleopatræ orta sanguine, summo dedecore Gallieni, qui fœminam hanc imperantem in Oriente pati compulsus est.

Fuerunt præter memoratos adhuc alii ex Tyrannis, qui turbas magnas moverunt. Trebellianus Isaurorum potius & Graffatorum Dux quam Princeps. Celsus in Africa septimo die principatus sui cæsus & à canibus voratus. Valens ænulus Martiani, & Piso Frugi cognomento Thessalicus immisus à Macriano ut Valentem occideret. Titus de se minus quam de uxore Calphurnia notus, Censorinus scurrum loco Claudius dictus, felix ad omnia sed infelicissimus Imperator.

Ab his aliisque tyrannis laceratum est Imperium Romanum cum Valerianus geraret in vinculis, & filius ejus Gallienus in deliciis volutaretur.

In hac autem dilaceratione res Christiana multum propagata est. à barbaris enim gentibus abducti passim captivi Christiani Christum in regna intulerunt, & fidem implantandi occasionem in sua captivitate invenerunt, voluitque Deus ex tantis imperii malis facere proventum magnum suæ Religionis, & ex eclipsi imperii, lucem suæ Ecclesiæ affundere.

¶(264.) ¶ Cum totus ferè orbis ter-
tarum implicaretur contentionibus, &
graffationibus triginta tyrannorum, singu-
lari tamen Dei providentiâ perstitit Gal.
Iienus , quia pacem is dederat Christianis,

Christiani tamen non ita quiete perfru-
iti sunt, ut non exagitarentur à se invicem.
Fuit enim hoc ipso tempore Episcopus
quondam Catholicus Nepos appellatus
qui Millenariorum doctrinam nondum à
Sede Apostolica penitus damnatam mag-
nis viribus promovere conatus est , &
multos Seclatores sibi collegit.

Venit quoq; Romam Porphyrius, dictus
alio nomine Malchus, quod Syrorū lingua
REGEM significat , sed detortā appellatio-
ne ad purpuram regiam Porphyrius veluti
purpleus à Longino, quod sublimibus
studiis vacaverit , nominatus est. Fuit ille
Philosophus seclā Platonicus, & Religio-
nis Christianæ hostis acerrimus, & apostata
à fide factus, quia Cæsareæ Palæstinæ ju-
stam majorum suorum reprehensionem
furiosus homo ferre non poterat, caninâ
rabè hic austerus homo contra Christianos
Romæ debacchatus est , viribus Plotini
adjutus, & supra modum insolescens. Quis-
quid tamen conaretur magnis Christianæ
rei incrementis terminos ponere cum suo

Plo.

Plotino & omnibus Platonicis nequivit. Sed neque à Gallieno exauditus est, quamquam omnibus modis id impetrare laborerit, ut civitatem Platonicis Philosophis inhabitandam extruere liceret, quam Platonopolim appellarent: cum econtra rudes Piscatores qui è Schola Christi prodierunt, non unâ civitate dogmatum suorum sectatores concluderent, sed totum orbem terrarum eisdem adimplerent.

¶(265. 266.)¶ Paulus Samosatenus errores suos sub protectione Imperatricis Cænobiæ spargit in Ecclesia. Erat autem Zenobia Conjunx Odonati, de quo supra dictum inter 30. tyrannos, mulier insignis pudicitiæ atque prudentiæ, scientiis variis instructa, quæ in Græcis litteris usæ est Preceptore Longino Philosopho, sed & cupida Christianarum litterarum, ac legum, malè consulta adscivit sibi magistrum Paulum Samosatenum Episcopum Antiochenum hæreticum, qui eam docuit Judaizare, ut tradit Philastrius, imò assert Athanasius ipsam fuisse Judæam, & addit Nicephorus, Paulum cum illam Judaiantem ad rectam fidem perducere velle, in hæresin Artemonis impegitse, igitur mirum non est Paulum sub protectione Zenobiæ, suæ vel discipulæ, vel Magistræ

stræ Christianis plurimum negotii facesse.
re potuisse.

HÆRESIS PAULIANISTARUM SEU SAMOSATENORUM.

1. **P**Ernegarunt Ebion & Artemon, Jesum Christum ab æterno filium Dei extitisse, sed esse simplicem hominem, ex quo tempore natus fuit ex Maria, neque de cœlis descendisse.

2. Sabellium imitati, tollebant Personarum in essentia distinctionem, tametsi alio modo, affirmando videlicet Verbum & Spiritum sanctum semper esse in Deo, non tamen substantialiter & Personaliter, sed eo pacto quo proprium verbum homo habet in animo suo, hoc est non ut personam æternam, sed ut verbum quod proferatur, & quasi quandam aërem.

3. Christo divinitatem auferentes, virum tamen justum appellabant.

4. Non baptizabant in nomine Sanctissime Trinitatis, ideo rebaptizandi erant, qui ab eo baptizati fuerunt.

5. Corruptibilem dicebant Jesu Christi sanguinem in Eucharistiæ Sacramento, quoniam illuc dividitur ac funditur.

6. Abrogarunt Psalmos in Ecclesia cani solitos in honorem Jesu Christi, & statuerunt ut fami-
næ proprias ipsius Pauli Samosateni laudes in Ecclesia canerent ipso magno die Paschatis.

7. Paul-

7. Paulianistæ affirmabant suum Paulum de
celo venisse, & Angelum vocabant.

8. In ritibus & dogmatibus aliis plurimum
Judaizabant.

Adversus Paulum Synodus Antiochiæ
coacta est anno 266. cui interfuerunt Fir-
milianus Cæsareæ Cappadociæ, Grego-
rius Thavinaturgus Cæsareæ, & frater ejus
Athenodorus Ponti, Hymenæus Hierofo-
lymitanus & alii magni nominis Episcopi.
Damnata est omnium calculis Pauli hære-
sis; qui pollicitus se mutaturum senten-
tias non est expulsus è sede, quanquam
moribus etiam corruptissimis fuerit, ut
credibile est, propter discipulam ejus Ze-
nobiam, cuius tum maritus in Oriente po-
terat omnia. Atque ita cautum est Ecclesiæ
ut novis turbis non exagitaretur.

Extincta sunt hoc anno magna duo Ec-
clesiæ Orientalis lumina, Dionysius Ale-
xandriæ, & Gregorius Neo-Cæsareæ Epi-
scopi, viri apprimè docti & hæreticorum
hostes acerrimi. Gregorius verò numera-
tis priùs fidelibus Ecclesiæ suæ, septem
tantum invenit ab ea extorres, & gratias
Deo egit, quod totidem tantum in suo
ingressu in sedem Deo vero mancipatos
invenisset.

Di-

Dicitus fuit Thaumaturgus propter miracula ingentia & ferè continua, quale fuit, Mons recedere jussus ad ecclesiæ fabricam, Lycus fluvius suo baculo ad ejus ripas coercitus, propter quod etiam sui sæculi Moses appellatus est. Voluit non proprio, sed alieno tumulo sepeliri, ut vivus & mortuus, alieni soli inquiline esset, qui tamen magnæ venerationi fuit, nec inter terræ motus prope infinitos, quibus regio sæpe afflictata est concussus unquam, ut hoc prodigio demortui inconcussa fides significaretur.

¶(267. 268.) ¶ Gallienus voluptuosus ignavam vitam trahit: unde novis quotidie tyrannis surgentibus & velut Harpyis furibundis imperium lacerantibus, tum milites, tum cives atque senatus Gallienum versantur, & Claudius Dux insignis militiæ in Thracia de vindicando sibi Imperio consilia capessit.

¶(269. 270.) ¶ Gallienum duces sui ferre ultra non poterant, jocantem cum perderet imperium, itaq; eum ipsum perdere statuerunt. Martianus qui Scythes sæpe domuerat, & Ceronius seu Cecropius Dux Dalmatarum fraude eum interimendum decernunt. Fingunt itaque Aureolum adesse, quem Gallienus bello appetebat,

ad

ad eum dum progredi parat juxta Mediolanum cæsus est, & cum illo frater ejus P. Licinius Valerianus. Hic finis fuit Gallieni, quem ad excidium Imperii natum esse, nemo negare potest. Cujus improbitas triginta tyrannos armavit in Romani.

Successit Gallieno Marcus Aurelius Claudius origine Dalmata, delectus a toto exercitu, & universo senatu approbante, quasi dignissimus, qui corrupta emendaret.

Divinæ Providentiae iterum singulare encomium est, quod tot hostibus Claudius obfessum reperiret imperium: erat enim hostis Christianorum infensissimus, sed difficilimis bellorum occupationibus intentus, haud facile potuit animo conceptam carnificinam exercere. Qui enim tot tantisque belli curis distraetus nihilominus sæviit tum in milites prætorianos, & uxores eorum, ac liberos quos sine discrimine tolli è medio jussit, quantâ non ferociâ Christi religionem & professores ejus diripuisset & lace-rasset? si liber à curis, in hisce vietimis immolandis furori suo imperii annos occupare & consumere potuisset? si quidem acta SS. Martyrum hoc testantur, quod magno numero omnis sexus & conditio-nis Christiani sub initium statim imperii à Decio

Decio obtenti, passi, & variis mortis generibus sublati sunt.

DECAS VIII.

Ab anno 270. ad annum 280.

271. **C**laudius Imperator posteaquam Gothos feliciter subegit, trecentis viginti millibus cæsis, & bis mille navibus depresso, pluribus Regibus captis, abductis mulieribus tantâ copiâ, ut cuiuslibet viatorum tres cederent, post tam insignem & incredibilem ferè viatoriam ad Hemimontium lue tactus interiit.

Successit Claudio frater Marcus Aurelius, Claudius Ovintillus, is tametsi dignissimus imperio fuerit, quia tamen gravem se ac verum Principem ostendit, a militibus occisus est decimo septimo imperii sui die.

Electus post hæc communibus suffragiis Lucius Domilius Aurelianus Sirmio oriundus, obscuro genere natns, sed rebus gestis clarissimus, ut qui uno die in bello Sarmatico quadraginta octo suâ manu interfecit.

Obiit hoc anno Plotinus Philosophus Platonicus, natus annos 66. in Campania, quod recesserat ulceribus plenus, sed animo quam corpore multò turpior.